

ПОЛІТОЛОГІЯ

СУЧАСНІ ТЕРМІНИ І ПОНЯТТЯ

Короткий навчальний
словник-довідник
для студентів ВНЗ
I-IV рівнів акредитації

3-тє видання, виправлене та доповненне

Наукова редакція –
доктора політичних наук, доц. Л.Д.Климанської,
доктора політичних наук, доц. Я.Б.Турчин,
доктора політичних наук, доц. Н.М.Хоми

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Львів
«Новий Світ – 2000»
2020

УДК 32(075)
ББК 66.0я2я73
П 50

Відтворення цієї книги або будь-якої її частини заборонено без письмової згоди видавництва. Будь-які спроби порушення авторських прав будуть переслідуватися у судовому порядку.

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Редакційна колегія:

В.І.Бортніков, В.М.Денисенко, Л.Д.Климанська, О.Я.Красівський,
В.М.Піча (керівник), В.А.Полторац, А.С.Романюк, О.М.Рудакевич,
Я.Б.Турчин, Н.М.Хома (заступник керівника), О.М.Шерман

Рецензенти:

доктор політичних наук, професор **М.І.Обушний** (м.Київ);
доктор політичних наук, професор **С.М.Наушкіна** (м.Одеса);
доктор політичних наук, професор **Г.П.Щедрова** (м.Луганськ);
доктор політичних наук, професор **О.Л.Тулиця** (м.Дніпропетровськ)

П 50 Політологія: сучасні терміни і поняття. Короткий навчальний словник-довідник для студентів ВНЗ I-IV рівнів акредитації. – 3-тє видання, виправлене і доповнене / укладач В. М. Піча, наук. редакція Л.Д. Климанської, Я.Б. Турчин, Н. М. Хоми. – Львів: Новий Світ –2000, 2020. 516 с.

ISBN 978-966-418-272-7

Короткий навчальний словник-довідник містить понад 1600 термінів і понять, які є найбільш уживаними в сучасній політичній науці, ЗМІ, під час вивчення курсу політології, у практичній політичній діяльності. Підготовлений провідними українськими науковцями-політологами, соціологами, істориками, філософами, економістами.

Для студентів, аспірантів, викладачів ВНЗ, політичних діячів, а також для усіх, хто цікавиться політикою та політичною наукою.

УДК 32(075)
ББК 66.0я2я73

© Колектив авторів, 2020
© Піча В. М. укладач, 2020
© Климанська Л. Д., Турчин Я. Б., Хома Н. М.
– наукова редакція. 2020
© «Новий Світ-2000», 2020

ISBN 978-966-418-272-7

Від видавців

Протягом усіх років незалежності України, від введення у ВНЗ нормативної навчальної дисципліни «Політологія», українськими авторами видано чимало словниково-довідникової літератури з політології. Проте з причини невеликих тиражів вони на сьогодні стали недоступними для масового користування, їх практично неможливо придбати у мережах книгарень. Тому цілком виправданим видається поява пропонуваного короткого словника- довідника, який у доступній формі розкриває основний зміст сучасних термінів і понять із політичної проблематики. Безумовно, він перш за все розрахований на студентів вищих закладів освіти I-IV рівнів акредитації, які вивчають нормативний курс «Політологія», але буде добрим помічником кожному, хто намагається збагнути глибину сучасного політичного світу.

Пропоноване видання має на меті допомогти читачеві зрозуміти суть нової термінології, сучасне трактування відомих категорій, засвоїти методологічні засади політичних процесів, сформувати наукове розуміння політики як невід'ємної частини суспільного життя.

Видання може бути використано в навчальному процесі для студентів спеціальностей «Зовнішня політика України», «Міжнародні відносини», «Міжнародні відносини і світова політика», «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародні організації», «Міжнародна інформація», «Міжнародна торгівля» та ряду ін.

Висловлюємо глибоку вдячність укладачеві, авторам та науковим редакторам словника-довідника за те, що вони відгукнулися на пропозицію видавців і за порівняно короткий термін підготували книгу до видання. Сподіваємося, що вона знайде відгук широкого загалу читачів.

Від наукових редакторів

Одна із найважливіших вимог до подібного видання – дати читачеві об’єктивну, науково-достовірну інформацію про політику, політичні процеси та політичне життя суспільства, розкрити в доступній формі зміст найбільш уживаних політологічних термінів в контексті сучасного рівня розвитку світової та вітчизняної політичної думки.

При підготовці цього словника-довідника автори виходили з того, що він повинен мати перш за все навчальне спрямування, бути невід’ємною частиною, доповненням до існуючих підручників та навчальних посібників із політології, за якими вивчається ця нормативна дисципліна у вищих навчальних закладах України.

Відносно лаконічний виклад матеріалу виключно політологічного характеру пояснюється тим, що запроваджений у вищих закладах освіти принцип комплексного вивчення студентами суспільних наук передбачає оволодіння ними поряд з політологічними певної сукупності філософських, економічних, соціологічних, культурологічних термінів, понять і визначень при вивченні відповідних дисциплін.

Авторами словника-довідника здебільшого є провідні політологи, політичні соціологи, філософи, історики, економісти, представники ін. суспільних наук, які займаються політологічною проблематикою. Використовуючи вже існуючі в літературі визначення основних політологічних термінів, вони прагнули додати до них свої власні поняття, дефініції, уточнити категоріально-політичний апарат політології, виходячи з найостанніших напрацювань учених-політологів.

Одна з особливостей цього видання полягає в тому, що в ньому кожне заголовне слово зразу ж супроводжується коротким визначенням (визначеннями), в той час як в більшості подібних видань значення понять розкривається шляхом розповідного підходу.

Безумовно, не всі словникові статті вдалося їм розглянути з однаковою глибиною. Це обумовлено як порівняно невеликим за обсягом видання, так й досі існуючим різним рівнем розробки тих чи ін. проблем політології. Фахові політологи, очевидно, знайдуть у виданні авторські недогляди, упущені можливості в баченні конкретної проблеми.

Статті в словнику-довіднику розміщені в алфавітному порядку. Слово або слова, які визначають назву статті, у тексті замінюються ве-

ликою літерою. Напр., у статті «Авангард» замість повної назви цього терміну в тексті наводиться літера «А.». Якщо назва статті складається з декількох слів, то всі вони в тексті позначаються також першими буквами. Напр., в тексті статті «Активізм політичний» замість повної назви наводиться «А.п.», в статті «Глобальні проблеми сучасності» дається назва «Г.п.с.».

Відсилковими є всі слова набрані в статті курсивом. Напр., в статті «Глобальна політика» читаємо: «Великомасштабна діяльність держав ... з вивчення і розв'язання глобальних проблем сучасності...». Курсив у цьому випадку означає, що у словнику-довіднику є статті «Держава» і «Глобальні проблеми сучасності». Додаткові відомості про споріднені поняття також позначаються курсивом. Напр., «Деєтатизм» – Див.: «Етатизм». Різні значення багатозначного слова виділяються цифрою з дужкою.

До термінів, які походять з ін. мов, дається коротко етимологічна довідка, напр., «Аболіціонізм» (лат. *abolitio* – відміна). Вживанні в текстах статей призвища подаються курсивом.

Для заощадження місця в книзі застосовані умовні позначення та скорочення. На останніх сторінках видання розміщені: список Лауреатів Нобелівської премії миру; алфавітний покажчик статей; іменний покажчик; перелік міжнародних організацій; назви і дати днів, які відзначаються на вітчизняному, міжнародному та всесвітньому рівнях; висловлювання відомих політичних діячів вчених про політику, політичну діяльність і політичну науку; перелік авторів, що брали участь у створенні словника-довідника; короткий перелік умовних скорочень, вживаних в статтях.

Будемо вдячні всім, хто висловить свої зауваження та побажання щодо вдосконалення змісту і структури словника-довідника, і запрошуємо потенційних авторів долучитися до підготовки нової – 4-ої редакції видання, запропонувавши нові гасла або доповнення до текстів вже існуючих дефініцій термінів і понять.

Адреса видавництва «Новий Світ-2000»: 79053, м.Львів, а/с 5026.
тел./факс: (032) 295-41-46; тел. (032) 245-82-29
www. ns2000.com.ua; e-mail: novsv2000@gmail.com